

sonale servitium ex suo genere, & instituto requirit.

30. Concilium Tridentinum diserte distinguit inter beneficium, quod quis obtinet, nimirum id, quod sufficiens est, & quod alendo Clerico insufficientes est. Si enim beneficium adeptum sufficiens est, locus haud est secundo acquirendo, quantumvis hoc simplex, & ab omni lege residentiae liberum sit. Si vero primum ad vitam ejus, cui confertur, insufficientes est, tunc liceat ei aliud simplex beneficium, à personali residentia exemptum, conferre. Hodie hac occasione sat frequens est, quod cujusque conscientiae relinquatur, ut aestimet sufficientiam, insufficientiamque sui beneficii. Queritur Ruremondensium Antistes (a): *Sustentationem sui, quam in Clericis omnibus, ipsisque etiam Episcopis, ex Tridentini Concilii sententia, oportet esse frugalem, hospitalitatis, & beneficentiae velamine, illis volunt esse magnificam, vitae hujus impendia non pro necessitate, aut eo, quod naturae satis esse queat (quae parvo est contenta) sed pro affectu privato, & habendi libidine metientes; & ex cujusque beneficii accessione proventu aucto, aliquid etiam ad familiae splendorem, ad vestium luxum, ad praediorum, aliarumque sive fixarum, sive mobilium rerum proventum accedere volunt: & ut in plures beneficii esse possint, aut ad sui nominis memoriam celebrandam opulentas erigere fundationes, domum domo, & agrum agro è beneficiorum provenientibus semper conjungentes, & hoc satis esse arbitrantur ad palliandam, aut excusandam inexplebilem avaritiam suam, si hunc sibi scopum propositum habeant.*

31. Quid his obtentibus, aut artibus alienius à Decreto Tridentino? Enimvero Concilium Tridentinum priori beneficio, quod vere insufficientes est ad vitam ejus honeste sustentandam, nonnisi unum beneficium adjungi, pro repellenda insufficientia, concedit. Declarat S. Carolus in Concilio Mediolanensi V. (b): *Id ita locum habeat, ut ne tamen eo praetextu, causave vitae honeste sustentandae plura, quam duo beneficia simplicia uni, eidemque conferri liceat.*

32. In reliquis Concilium Tridentinum ex Decreto, quo declaravit incompatibilia plura beneficia cujuscunque conditionis, aut qualitatis, quorum utrumque personalem residentiam requirit, praecipue respexisse censetur ad impossibilitatem satisfaciendi oneribus utriusque beneficii: inde enim illa impossibilitas resultat ex requisita personali residentia. Cum igitur illa impossibilitas onerum, quae utrique beneficio inhærent,

(a) Henric. Chikius Ruremond. Episc. ad Cler. (b) Conc. Mediol. V. P. 1. Tit. quæ ad benef. collat. attin.

sæpe cesset, si beneficia sint in eadem Ecclesia: quibus officia diversi ordinis, & generis incumbunt, etiam illa incompatibilitas eorum beneficiorum, quæ inde difformia dicuntur, cesare censetur. Sic S. Congregatio decidisse refertur, quod Concilium consuetudini, quæ permittit in eadem Ecclesia Dignitates cum Canonicatibus teneri, haud derogaverit. Et vero sat vulgaris hodie est consuetudo, quod beneficium curatum, aut etiam Dignitas cum Canonicatu in eadem Ecclesia retineatur, imo in aliquibus Ecclesiis Dignitates conferri non possunt, nisi Canonicis, ita, ut nulla dispensatione eapropter opus sit.

33. Quid, si Canonicatus sit ipsi Dignitati annexus, ita, ut ipsa Dignitas nullos habeat proventus propter præbendam; an cum hoc Canonicatu, annexaque Dignitate alia difformis Dignitas in eadem Ecclesia citra dispensationem obtineri potest. Et vero, si Canonicatus Dignitati per viam suppressionis cohæreat, tunc revera, suppresso titulo Canonicatus, nonnisi simplex Dignitas superest, ut cum hac Dignitate alius Canonicatus sine ulla dispensatione conjungi possit; non autem alia Dignitas, quia pluralitas Dignitatum in Ecclesia eadem vetatur, cui hactenus consuetudo haud derogavit. c. 28. de Præb.

34. Si autem Canonicatus per unionem cohæreat, ut possessor & Canonicus sit, & in Dignitate constitutus sit, non poterit in eadem Ecclesia alium Canonicatum, ut Dignitatem sine dispensatione S. Sedis, vigore cujusdam consuetudinis, quæ corruptela declaratur, obtinere. c. 1. de Consuet. in 6.

35. Hodie duplex incompatibilitas beneficiorum distinguitur (a). Incompatibilia primi generis dicuntur, inter quæ intercedit tanta incompatibilitas, ut obtenta pacifica possessione secundi primum ipso jure vacet. Explicant hanc incompatibilitatem autoritate novi juris Interpretes in beneficiis curatis, Dignitatibus, & Personatibus, sive in una, sive in diversis Ecclesiis. c. 28. de Præb. Tum & in beneficiis simplicibus in eadem Ecclesia uniformibus, id est, quorum utrumque ad eundem finem, & munus sub eodem tecto est institutum, etsi residentiam non requirant in uniformibus titulis. c. 9. de Concess. Præb.

36. Incompatibilia secundi generis vocantur, quæ simul retineri non possunt, etsi per assecutionem pacificam secundi primum ipso jure non vacet. Hujusmodi censentur duo

(a) Cap. 4. De var. benef. incompatib. spec.

Canonicatus, aut duæ Capellanæ, aut Canonicatus & Dignitas, vel beneficium curatum in diversis Ecclesiis.

37. Censent & hodie post Concilium Tridentinum (a) superesse utrique incompatibili locum, ad eum effectum, ut incompatibilia primi generis ipso jure, alia vero seu secundi generis per sententiam judicis vacent. Atque ita à SS. Congregatione responsum fuisse sæpius referunt.

38. Incompatibilitas in ordine ad vacationem beneficii prioris inducitur per assecutionem pacificæ possessionis alterius beneficii incompatibilis. Non ergo sufficit secundi collatio, vel acceptatio; sed requiritur ejus pacifica possessio, aut saltem quod penes eum steterit, quominus eam acceperit. *Clem. 6. de Præb. & alibi.*

39. Quandoquidem nullum tempus in jure præfixum est, intra quod Beneficiatus teneatur realem, & corporalem beneficii possessionem accipere; idcirco communi interpretum sententia, & praxi receptum est, ob acceptum beneficium secundum non induci vacationem primi, ante adeptam ejus corporalem possessionem, tametsi per ipsum Beneficiatum stetisse, possessionem corporalem secundi accipere: enimvero ajunt, illam clausulam: qua Joannes XXII. declarat, beneficium vacare, si per Beneficiatum steterit, *quominus pacificam possessionem habeat*, referendam esse, non ad possessionem, sed ad vocem *pacificam*, & per eum stet, quominus hæc possessio sit pacifica, quia vel litem finxit, vel alias fraudes supposuit. *Extrav. 4. de Præb. int. Com.*

40. Hinc concluditur, quod demum inducatur vacatio primi per assecutionem secundi, si assecutio, & possessio secundi sit pacifica, non solum de facto, sed etiam de jure; id est, non litigiosa, sed absque omni controversia judiciali, extrajudicialique. Quippe ante adeptam possessionem pacificam Beneficiatus nullos proventus potest ipsius beneficii percipere, ut inde videatur ante capitam possessionem beneficium perfecte non habere.

41. In usu Galliæ, neglecta privationis pœna, vetus optio viget. Rescripsit Alexander III. *quod Episcopo liceat, habentes plures Ecclesias, quæ ex una non pendunt, appellatione postposita cogere ad unam ipsarum, quam maluerint, dimittendam.* Refert. c. 4. de *Ætat. & Qual.*

42. Inde, quemadmodum privatio primi beneficii per assecutionem secundi non inducitur, nisi post adeptam pacificam hujus possessionem; ita nec necessitas optionis inducitur.

(a) Garc. de Benef. P. 2. c. 5.

ducta censetur, nisi post pacificam assecutionem secundi. Et vero, quia in Gallia nemo proprie pacificus possessor, nisi post annalem pacificam possessionem censetur, hinc provisus de duobus beneficiis incompatibilibus habet annum, & diem ad faciendam suam optionem, ita, ut, si sit pacificus possessor, possit unum ex duobus dimittere ad manus Collatoris ordinarii.

43. Et ne locus fraudi sit, ann. 1681. Regio edicto cautum est: *ut cum uni, eidemque personæ collata sunt duo beneficia curata, aut Canonicatus, aut Dignitas, & beneficium curatum, aut duo alia beneficia incompatibilia, sive sit lis, sive pacificus possessor sit, provissus non gaudebit fructibus, nisi illius beneficii, in quo actualiter residebit, & servitium per se exsolvet.* (a) *Quodque fructus alterius beneficii, aut etiam utriusque, si in neutro resederit, & præstiterit servitium per se, impendentur in solutionem Vicarii, aut Vicariorum, qui servitium præstiterint, vel in reparaciones, ornamenta, aliumque usum Ecclesiæ ipsius beneficii; idque juxta ordinationem Episcopi diocæsani.*

44. Superest frequentior usus incompatibilium beneficiorum dispensationes Papales (b). Ita enim Innocentius III. pronuntiat: *Circa sublimes tamen, & litteratas personas, quæ majoribus beneficiis sunt honorandæ, cum ratio postulaverit, per Sedem Apostolicam poterit dispensari.* Refert. c. 28. de *Præb.*

45. Præcipit Bonifacius VIII. ut in supplica utriusque beneficii qualitas diserte exprimatur. *Non potest, inquit, dispensatio super pluralitate beneficiorum concessa, impetranti prodesse, qui aliquod quantumcunque modicum beneficium subicit in eadem.* Et vero: *Illud Apostolicæ Sedis indultum, ut quis duo beneficia curam animarum habentia, si alias canonice eidem conferantur, possit recipere, ac simul retinere, intelligitur de duobus primis beneficiis, quæ cum cura post dictum indultum obtinere contingit eundem.* Ita diserte rescripsit Papa. c. 21. de *Præb. in 6.*

46. Decreto Gregorii X. Ordinarii locorum subditos suos, plures Dignitates, vel Ecclesias, quibus animarum cura imminet, obtinentes, seu Personatum, aut Dignitatem cum alio beneficio, cui similis cura est annexa, districte compellant, dispensationes, autoritate quarum hujusmodi Ecclesias, Personatus, seu Dignitates canonice tenere se asserunt, intra tempus pro facti qualitate ipsorum Ordinariorum moderandum ar-

bi-

(a) Journal. des. Audiences Tom. 4. lib. 4. c. 6. (b) Cap. 5. De dispens. Pap. Ep. Van-Espen T. II. G

bitrio, exhibere. Quod si forte, justo impedimento cessante, nullam dispensationem intra idem tempus contigerit exhiberi; Ecclesie beneficia, Personatus, seu Dignitates, quæ sine dispensatione aliqua eo ipso illicitè detineri constabit, per eos, ad quos eorum collatio pertinet, libere personis idoneis conferantur. Refert. c. 2. de Offic. Ordin. in 6.

47. Hoc exemplo & Concilium Tridentinum mandat (a): Ut ordinarii locorum quoscunque plura curata, aut alias incompatibilia beneficia obrinentes, dispensationes suas exhibere districte compellant, & alias procedant juxta constitutionem Gregorii, in generali Concilio Lugdunensi II. editam.

48. Et quis, quæso! finis, aut effectus est hujus exhibitionis? Ait Pontifex: Si dispensatio exhibita sufficiens evidenter appareat, exhibens nequaquam in beneficiis hujusmodi, quæ canonice obtinet, molestetur. Quid ergo, si evidenter insufficientis appareat? Procul dubio rejicienda est, ut ei nec suffragetur regula Cancellariæ de triennali possessione, eo quod hæc possessio ab usum non abstergat. Quid vero, si de sufficientia dispensationis dubitetur? Oportet desuper S. Sedem consulere, cujus est æstimare, quem modum esse velit sui beneficii. c. 3. de Offic. Ord. in 6.

49. In analysi ad Constitutionem Gregorii X. in Concilio Lugdunensi editam, contendit Weymesius (b), quod possessores incompatibilium beneficiorum non tantum dispensationum suarum literas, sed & possessionum titulos ipsis Ordinariis exhibere teneantur. Cum Ordinarii, inquit, recte judicare vix possint de dispensationibus, nisi simul etiam videant titulos, quorum vigore plura beneficia incompatibilia possidentur — adeo, ut titulorum exhibitio censeatur de substantia actus, & absque illa non intelligantur Beneficiati satisfecisse suis Ordinariis, etiamsi maxime affirmant, se juste, & canonice possidere: quia tituli necessario exhiberi debent, & in scriptis probari, nec sufficiunt testium dicta, quod scripturam titulorum ipsi viderint? neque etiam de eo solo dispiciendum est, an titulus aliquis subit, sed etiam, an bonus, & validus, quod non nisi ex ejus inspectione cognosci potest.

50. Rescripsit Alexander III. cuidam Ordinario: Si mandatum nostrum super alicujus provisione recipis, qui aliud beneficium habeat, de quo valeat commode sustentari — si non potest ei sine scandalo provideri, æquanimiter sustinemus, si pro eo mandatum nostrum non duxeris exequendum. Refert. c. 6. de Præb.

Hac

(a) Trid. sess. 7. c. 5. (b) Weymes. n. 11.

51. Hac occasione invaluit alibi, quod literæ dispensationis super pluralitate beneficiorum executionem habere nequeant, nisi præhabito Principis placito: non solent enim similes dispensationes à Curia Romana emanantes in executionem deduci, si appareat, illas sine scandalo, aliisque incommodis executioni mandari non posse. Neque enim literæ placiti super simili dispensatione dari solent, nisi prius auditis Ordinariis, è quibus si intelligant, eam dispensationem sine scandalo, aliisque incommodis executioni mandari non posse, aut id aliunde Consiliis regis notum sit, placitum haud facile concedetur: solum enim scandalum, quod prævidetur exoriturum ex literarum Apostolicarum executione, justam, & sufficientem causam esse negandi placitum, certum est.

52. Veteri exemplo S. Ludovicus nulli habenti beneficium indulgit alterum conferri, nisi priore dimissio. Si Principes sanctum hunc Regem æmularentur, vix dubium, quin in suis ditionibus magna ex parte hunc ab usum eliminarent; præsertim, si super literis dispensationum in Curia Romana obtentis (a), literas placiti concedi vetarent, saltem super pluralitate majorum beneficiorum, vel nisi manifesta esset, aut rite probaretur sufficiens ratio dispensationis.

*53. Novit Deus, quam frequentes, & varias ineat hypocrisis vias, & artes, obtinendi dispensationes Pontificias. Queritur. S. Bernardus (b): *Malum in corde conceperunt, opere tamen ausi non sunt implere, nisi cum licentia. Conceperunt dolorem, sed non pepererunt iniquitatem, donec iniquo Papa conceptui præbisset assensum — quod tamen SS. fecisse Pontificem nequaquam crediderim; nisi aut circumventum mendacio, aut importunitate victum.*

*54. Hinc in mortali doctrina degeneris Cleri hypocrisi quid exitiosius? Ait S. Augustinus (c): *Simulata innocentia non est innocentia: simulata æquitas non est æquitas, sed duplex iniquitas, quia & iniquitas est, & simulatio.* Juxta sententiam S. Chrysostomi (d): *Nulla res sic exterminat bonum, sicut bonum simulatum. Nam manifestum malum, quasi malum cavetur: malum autem sub specie boni celatum, quasi bonum suscipitur.* Ecce inquit S. Ambrosius (e)? *Bonis artibus, & sincero proposito nitendum ad honorem arbitror, maxime ecclesiasticum — ad omnia abundat animi directum simpli-*

ci-

(a) Supr. c. 2. §. 14. & 15. (b) S. Bern. ep. 7. (c) S. Aug. in Ps. 61.

(d) S. Chrys. hom. 19. oper. imperf. (e) S. Ambr. de Offic. lib. 2. c. 24.

citas, satisque se ipsa commendat. Absit, ut hypocrisis locus sit supplicationibus, & excusationibus? Quid B. Laurentii Justiniani (a) querela gravius? Sunt, inquit, viri subdoli, malitia pleni, dolo astuti, Ministri diaboli, iniquitatis Magistri, semper prava mendacia componentes, hypocrisin sub tegmine sanctitatis tegentes, quorum perditio festinat, & confusio prope est: Quæstum pietatem putant, hominibus placere anhelant. Honores, Dignitates, & ecclesiastica omni cum studio quæritant beneficia. Quis ab hypocrisi excusaret artes, & mores eorum, qui dispensationes ad excusandus excusationes tam passim obtendunt? Non satis, inquit S. Bernardus (b), de propria causa confidentes, remorsas, ac remordentes conscientias Apostolica conati estis delinire licentia: frivolum satis remedium, quod non est aliud, nisi more Protoplastorum, cauteriatis conscientias texere perizomata, videlicet ad velamentum, non ad medicamentum. Apostolicam, inquit, licentiam quærivimus, impetravimus. Utinam non licentiam quæsissetis, sed consilium; id est, non ut liceret, sed an liceret? Unde tamen quærebatis licentiam; ut liceret, quod non licebat.

T I T. IV.

De Ordinaria Beneficiorum Provisione.

C A P. I.

De Jure Episcopi.

1. Quousque Ordinationi collatio beneficii cohæsit, solus Episcopus per suam Diœcesin collator omnium beneficiorum fuit, quia Episcopus solus & collator omnium Ordinum fuit: atque in hac disciplina fere usque ad sæculum XI. stetimus.

2. Fuit tamen vetus mos, quod Episcopi, ut securius in electione Ministrorum procederent, consilium sui Cleri adhibere, populique testimonium de Ordinandorum moribus, & conversatione exquirere tenerentur. Juxta Decretum Concilii Carthaginensis IV (c). *Episcopus sine consilio Clericorum suorum Clericos non ordinet; ita, ut civium conniventiam, & testimonium quærat.*

No-

(a) B. Laur. Just. de cast. conn. c. 20. (b) S. Bern. supr.
(c) Conc. Carth. IV. c. 22.

3. Novo jure, quod ab Ordinatione collationem beneficiorum, titulo feudi disjunct, veteris juris Episcopalis supersunt illa vestigia, quod Episcopi sit, eos examinare, & probare, qui ad beneficia ab aliis nominantur; ejus sit, eos & instituire, & curam animarum, si tale sit beneficium, committere. Rescripsit Alexander III. consuetudinem pravam esse, quod Clerici ecclesiastica beneficia sine consensu Episcopi Diœcesani, vel Officialium suorum recipiunt; minus, quam decet, cogitantes, quomodo id à Patrum sanctorum est institutionibus alienum, & ecclesiasticæ contrarium honestati. Refert. c. 3. de Instit.

4. Ad exemplum veteris Cleri successit, quod Episcopus & novo jure in institutione Ministrorum, collationeque beneficiorum aliquando consilium Capituli Cathedralis, quod Senatus Episcopi censetur, expetere teneatur. Est & Alexandri III. illud Decretum, quod Apostolica autoritate prohibet, ne Episcopus Abbates, vel Abbatissas, vel alias personas ecclesiasticas sine assensu, vel consilio Canonicorum suorum instituire, vel destituere præsumat. c. 4. de his, que fiunt à Prælat.

5. Quantum ad Præbendas Cathedrales hodie superest frequentius, quod eorum Canonicorum electio ad Episcopum, & Capitulum spectet. Sed non ubique eodem modo. In aliquibus Ecclesia Episcopi suffragium æquivaleret votis totius Capituli, ut Episcopus singulariter. Capitulum vero collegialiter suffragium ferat. Hinc alibi usus invaluit, quod hujusmodi juris exercitium divideretur per alternativam, seu per menses, & tempora, ut quilibet nomine consortis totum jus absque hac discrepantia exerceat. Plerumque hæc electio communis est Episcopo, & Capitulo, soletque Episcopus tanquam caput Capituli proponere, & concludere, ut ei non nisi in paritate votum decisivum sit; nisi aliunde ei & votum absolutum competat. Meminit Pontifex alterius consuetudinis, quod Episcopus Capitulo nonnunquam interveniat, ut Canonicus, ut ei proinde aliud votum non sit, quam alterius Canonici. c. 15. de Concess. Præb.

6. Exortis recentioribus exemptionibus Capitulorum Episcopus ab electione Canonicorum, quam totam Capitulum suam fecit, exclusus est. Innocentius III. & hanc consuetudinem allegat, probatque. c. 31. de Elect.

7. Contra in nonnullis aliis Ecclesiis soli Episcopo jus est, conferendi Præbendas Cathedrales, ut in hac electione nec ad consensum, nec ad consilium Capituli adstringatur.

8. Quantum ad Ecclesias collegiatas jure communium eorum

Ca-